

بلوف‌های تهدید‌نمای تل آویو

چرا اقدام نظامی کم‌احتمال است؟

■ **محمود حکیمی**

خبرها از وین حاکی از پیشرفت در مذاکرات هسته‌ای مستقیم ایران با گروه ۴+۱ شامل روسیه، بریتانیا، چین، فرانسه و آلمان و غیرمستقیم با هیئت امریکایی است که با میانجی‌گری این گروه انجام می‌شود. با وجود این که آمریکا و شرکای اروپایی در این گروه مدام با شکایت از کندی روند مذاکرات سعی داشته‌اند به نوعی بر ایران فشار بیاورند اما اعتراف‌های آنها نشان می‌دهد که مذاکرات روند مثبت و رو به جلویی داشته و پیشرفت‌هایی به دست آمده‌چنان که ژان لوپ اودیو ریان، وزیر امور خارجه فرانسه، در دیدار با وزیر امور خارجه مسیر مثبت گفته و ند پرایس، سخنگوی وزارت خارجه آمریکا نیز از پیشرفت اندک در مذاکرات و لزوم شتاب بیشتر گفت. شکی نیست این پیشرفت به هر اندازه که باشد باعث نگرانی مقامات رژیم صهیونیستی است که مدام مخالفت صریح خود را با مذاکرات وین و احیای برجام و حتی اقدام به حمله یک‌جانبه نظامی علیه تأسیسات هسته‌ای ایران گفته‌اند اما به نظر می‌رسد گزینه‌های واقعی مدعی شد ایران را «سب‌پذیرتر از ادعایش را دارند و همین نکته است که این پرسش را مطرح کرده: آیا تهدیدهای رژیم اسرائیل قابل باور است؟

■ **سرخ‌ش‌تر از قیل**

سخنرانی نفتالی بنت نخست‌وزیر رژیم صهیونیستی در ۲۳ نوامبر ۲۰۲۱ و شش روز قبل از شروع دور هفتم مذاکرات حکایت از این داشت که او قصد دارد برای مقابله با مذاکرات و نتیجه احتمالی آن سرکش‌تر از سلف خود بنیامین نتانیاهو باشد. او این سخنرانی را در دانشگاه یایشمن انجام داد و اعلام کرد در صورت بازگشت به توافق هسته‌ای، خود را نسبت به این توافق متعهد نمی‌داند و مدعی شد ایران را «سب‌پذیرتر از آنچه خیلی‌ها فکر می‌کنند» می‌داند. او گفت: «ما باید

✎ چشم انداز

پیرالملا

سرویس بین‌الملل ۹ ۸۸۹۹۸۴۴

بنابر این، می‌توان گفت که نحوه واکنش تل آویو به توافق هسته‌ای در گذشته نشان می‌دهد که لفاظی‌های بنت، لاپید و گانتس چیزی بیشتر از یک بلوف نیست و در صورت دستیابی به توافقی در وین، آنها نیز به نوعی مجبور به تمکین در برابر آن خواهند بود.

■ **واقعیت‌های موجود**

وجه دیگر مسئله به واقعیت‌های موجود و تفاوت این واقعیت‌ها با وضعیتی قبل از ۲۰۱۵ است. به نظر می‌رسد رژیم صهیونیستی در این زمینه با دو مشکل اساسی روبرو است که باعث می‌شود تهدیدهای آن باورپذیر نباشد. نخستین مشکل، به ایران و توانمندی‌های آن مربوط می‌شود. هیچ ناظر تحلیلی‌گری نیست که در تفاوت قابل توجه توانمندی‌های فعلی ایران نسبت به قبل از توافق ۲۰۱۵ شک و تردید داشته باشد. سیلون سپیل، تحلیلگر لوموند دیپلماتیک، در مقاله خود به نام «پرونده هسته‌ای ایران: انزوا اسرائیل» در اول دسامبر ۲۰۲۱ به اظهار نظر متخصصان اسرائیلی اشاره می‌کند و می‌نویسد: «متخصصان اسرائیلی بر پیشرف ایرانی‌ها در دفاع هوایی تأکید دارند و توانایی حمله سایبری آنها را که اگرچه در حد اسرائیلی‌ها نیست، تعجب‌آور ارزیابی می‌کنند (تهران اخیراً اسرائیل را با چند حمله هدفمند متوجه این موضوع کرد)». واکنش احتمالی متحدین ایران در منطقه مشکل دیگر رژیم اسرائیل است که سپیل به آن اشاره می‌کند به خصوص این که به نظر، او توانایی حزب‌الله در ساخت «هوشک‌های بسیار دقیق افزایش یافته است.» گذشته از این، تأثیر حملات هوایی رژیم اسرائیل به تأسیسات هسته‌ای ایران همواره مورد شک و تردید بوده چرا که گذشته نشان داده تمام حملات و خرابکاری‌ها در برنامه هسته‌ای ایران نتیجه محکوم شده است. سپیل به نتیجه گیری آژانس امنیت ملی آمریکا و فرامدهی سایبری این کشور اشاره می‌کند که معتقدند به‌رغم ترس سرد قاسم سلیمانی، ترور محسن فخری‌زاده و حملات متعدد سایبری و متعارف به مراکز هسته‌ای و نظامی ایران در طی سه سال گذشته و افزایش تحریم‌های اقتصادی علیه ایران، «امریکایی‌ها و به خصوص اسرائیلی‌ها تنها می‌توانند مشاهده کنند که... قدرت هسته‌ای نظامی ایران افزایش چشمگیری یافته است. به عبارت دیگر نتیجه‌ای معکوس هدف مورد نظر برای تمام این کارها.»

در مورد امریکا نیز باید گفت که شرایط دولت امریکا نسبت به ۲۰۱۵ تغییر قابل توجهی دارد و همین نیز باعث شده تا به نظر تحلیلگران، محدودیت‌هایی برای گزینه‌های واقعی رژیم اسرائیل علیه برنامه هسته‌ای ایران ایجاد کند. سپیل در این مورد به نگرانی رهبران تل آویو اشاره می‌کند که مشکلات فعلی آنها با واشنگتن فراتر از مسئله ایران به برنامه هسته‌ای آن باشد چراکه امریکا به دنبال تعهدزدایی در قبال خاورمیانه است و این منطقه از نظر واشنگتن، «به یک منطقه درجه دوم تبدیل شده و می‌خواهد به مسائل اساسی‌تری رو آورد که اولین آنها رابطه امریکا با چین است.» بنابر این، هر گونه اقدام یک‌جانبه اسرائیلی‌ها علیه ایران از نگاه واشنگتن ایجاد مزاحمت در این راهبردی واشنگتن تلقی می‌شود. گذشته از این، باید توجه داشت که واشنگتن حتی در شرایط تریب، رژیم اسرائیل در مورد اقدامات رژیم اسرائیل دارد و تنها محدود به شهر کسانزای و دیگر اقدامات غیرقانونی این رژیم نمی‌شود بلکه اقداماتی نظیر پرورنده گاسکوس خشم واشنگتن را به دنبال داشت تا جایی که امریکا تصمیم گرفت شرکت سازنده این بدافزار به نام شرکت نظارت سایبری اسرائیل (NSO) و یک شرکت دیگر اسرائیلی به نام کاندیرو (Candiru) را در فهرست سیاه تحریم‌های خود قرار دهد. به این ترتیب، رژیم اسرائیل در مورد حمله به تأسیسات هسته‌ای ایران نه تنها مطمئن از تأثیرگذاری آن نیست بلکه نگران واکنش‌های احتمالی امریکا به آن خواهد بود و این مسائل باعث می‌شود تا تهدیدهای آن نتوانند باورپذیر باشند و کسی این تهدیدها را جدی تلقی نمی‌کند.

دورنما

غائله قزاقستان ختم‌شدنی است

اما با دگرگونی

■ **دکتر سیدر ضامیر طاهر**

ناآرامی‌های قزاقستان از دوم ژانویه ۲۰۲۲ به دنبال اعتراضات شهروندان قزاق به افزایش بهای سوخت مصرفی خودروها،عم از بنزین و گاز مایع به ویژه در شهرهای آلماتی و بندر اوکتاو آغاز شد که به مناطق دیگر این کشور آسیای مرکزی نیز گسترش یافت. این سلسله حوادث منجر به کشته شدن ده‌ها معترض و مأموران امنیتی و مجروح شدن صدها نفر و یازداشت بیش از ۳۳۰۰ نفر شد. این امر نه فقط دولت این کشور بزرگ آسیای مرکزی بلکه روسیه و کشورهای همسود را وارد به واکنش‌های سیاسی و نظامی کرده است. غرب نیز به سرکردگی امریکا در صدد تحمیل خواسته‌های خود بر دولت قزاقستان است.

■ **موضع روسیه**

ماریا زاخارووا سخنگوی وزارت امور خارجه روسیه روز پنج‌شنبه ششم ژانویه در بیانیه‌ای اعتراضات و رویدادهای قزاقستان را تلاش سازمان‌یافته از خارج برای اخلال ثبات و امنیت این کشور دانست و از اعزام نیرو به قزاقستان

خبر داد و این نیروها را «صلح‌بانان سازمان پیمان امنیت جمعی» خواند. او گفت: «ما رویدادهای اخیر در کشور دوست (قزاقستان) را تلاش ترحیک شده از خارج برای برهم زدن ثبات، امنیت و حاکمیت این کشور با استفاده از عناصر مسلح و سازمان‌یافته با به کارگیری شیوه‌های زور می‌دانیم.» سازمان پیمان امنیت جمعی نیز اعلام کرده که اطلاعات رسیده از این کشور حاکی از آن است که شورش‌ها از سوی افرادی هدایت می‌شود که از کشورهای

این وجود او به عنوان رئیس شورای امنیت، نظارت بر ارتش و فعالیت‌های امنیتی را حفظ کرد و قدرت قابل توجهی را در دستان خود نگاه داشت و به گونه‌ای همچنان حاکم نهایی کشور شناخته می‌شود و به همین دلیل در جریان توکایف، پس از تشدید شورش‌ها و اعتراضات، نورسلطان نظریاف، را از ریاست شوروی امنیت ملی برکنار کرد و خود شخصاً این سمت را بر عهده گرفت. اگرچه توکایف در ابتدای روز چهارشنبه اعلام کرد که متعهد به اجرای اصلاحات و سازمان‌های فعال نظامی و چندمنظوره روز تغییر نظر داد و نشان داد که قصد دارد مسیر برخورد با معترضان را در پیش بگیرد.

■ **واکنش سازمان پیمان امنیت جمعی**

اکنون روسیه به قالب واکنش و موضع واحد «سازمان پیمان امنیت جمعی» به‌آل‌امی‌های قزاقستان و درخواست رئیس‌جمهور این کشور برای اعزام صلح‌بانان این سازمان به قزاقستان پاسخ مثبت داده است. سازمان پیمان امنیت جمعی که از سازمان‌های فعال نظامی و چندمنظوره در حوزه کشورهای همسود است که به‌دنبال فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی و پس از کاهش تاون سیاسی، اقتصادی و

رزمی فدراسیون روسیه با هدف افزایش ظرفیت‌ها و متحد شدن داشتن کشورهای عضو پیشین توسط روسیه پایه‌گذاری شد. یکی از اهداف عمده این سازمان، محدود کردن زمینه گسترش ناتو و نفوذ امریکا در حوزه خارج نزدیک روسیه یعنی کشورهای همسایه این کشور است. سازمان پیمان امنیت جمعی در ژانویه ۲۰۲۲ در ارتباط با درخواست «قاسم ژومارت توکایف» رئیس‌جمهور قزاقستان تصمیم به اعزام نیروی صلح‌بان به قزاقستان این مبدت محدود با هدف تثبیت و بهبود اوضاع این کشور گرفت. این تصمیم مطابق بند چهارم اساسنامه سازمان پیمان امنیت جمعی گرفته شد که در آن حمایت از کشورهای عضو این سازمان از جمله کمک‌های نظامی در صورت حمله به یکی از این کشورها مورد تهدید قرار گرفتن ثبات و حق حاکمیت آن با درخواست این کشور پیش‌بینی شده است.نیروی صلح‌بان سازمان پیمان امنیت جمعی متشکل از واحدهای روسیه، بلاروس، ارمنستان، تاجیکستان، قزاقستان و قرقیزستان است و انتظار می‌رود بقیه واحدها نیز به قزاقستان اعزام شوند. «استانسلاو زاس» دبیرکل سازمان پیمان امنیت جمعی اعزام نیروهای حافظ صلح این سازمان را به درخواست قزاقستان عنوان کرد و گفت این نیروها حق استفاده از سلاح را نخواهند داشت. زاس درباره وظایف محول شده به صلح‌بانان گفت: «ولین مورد حفاظت از مهم‌ترین تأسیسات دولتی و استراتژیک است و دومی کمک به حفظ نظم عمومی تا مردم احساس امنیت کنند.»

در جمع‌بندی کلی، درباره آینده اعتراضات خشن‌تبار در قزاقستان به نظر می‌رسد از آنجایی که در اعتراضات خیابانی اخیر تمرکز بر اهداف مشخصی دیده نشده و این اعتراضات نبردی مشخص نیز ندارد لذا می‌توان پیش‌بینی کرد که عقب‌نشینی دولت از تصمیمات قبلی خود درباره افزایش بهای سوخت به کاهش ناآرامی‌ها خواهد انجامید. این اعتراضات هرچند به‌رغم گستردگی آن منجر به سرنگونی رئیس‌جمهور قزاقستان نشد اما احتمالاً منجر به ایجاد دگرگونی‌های عمیقی در این کشور بزرگ آسیای طبقه متوسط فوری و شمار قابل توجهی از سرمایه‌گذاران

د

اگر چه اعتراضات قزاقستان به طور غیر معمولی گسترده بود و بیش از ۱۰ هزار نفر را با خود همراه کرد اما هیچ‌کس به عنوان رهبر این جنبش اعتراضی ظاهر نشد، لذا این اعتراضات به‌رغم گستردگی منجر به سرنگونی رئیس‌جمهور قزاقستان نشد

خارجی خط می‌گیرند و تحت آموزش بیگانگان بده‌اند. همچنین اعلام شد که روسیه به رازینی‌های فشرده باطرف قزاقستانی و سایر متحان خود در پیمان امنیت جمعی برای تجزیه و تحلیل اوضاع و اتخاذ تدابیر لازم برای اجرای عملیات ضدتروریستی، تأمین امنیت همه شهروندان این کشور و محافظت از مراکز حیاتی و زیرساخت‌های مهم قزاقستان ادامه می‌دهد.

روسیه بارها درباره تلاش غرب برای ایجاد ناآرامی در کشورهای حوزه همسود که از آن تحت عنوان انقلاب‌های رنگی یاد می‌شود هشدار داده است. مقامات ارشد سیاسی و نظامی روسیه بر این باورند که تلاش برای صادرات دموکراسی و انقلاب‌های رنگین یکی از مهم‌ترین دلایل بی‌ثباتی در نقاط مختلف جهان است. مسکو نگران براندازی از طریق ایجاد و تشویق اعتراضات اجتماعی و سیاسی در حوزه کشورهای همسود است. فعالیت‌های غرب به ویژه امریکا برای براندازی انقلاب‌های رنگین در کشورهایه که قبلاً جزو شوروی محسوب می‌شدند، همواره موجب انتقاد اعتراض روسیه قرار گرفته است اما در مورد قزاقستان این اعتراضات از اعتراضات مدنی فراتر رفته جنبه خشن‌تبارمیز و در واقع یک شورش مسلحانه دامنه‌دار را به خود گرفته است. واکنش روسیه با توجه به موضع منداخه جویانه امریکا در قبال تحولات قزاقستان معنا پیدا می‌کند. این آنتونی بلینکن، وزیر امور خارجه امریکا در تماس تلفنی با «هختار تیلو بردی» همتای قزاق خود، خواستار حل و فصل مسالمت آمیز اوضاع در قزاقستان شد. «ند پرایس» سخنگوی وزارت امور خارجه امریکا هم در بیانیه‌ای گفت: «وزیر امور خارجه امریکا بر حمایت کامل ایالات متحده از نهادهای قانون اساسی قزاقستان و آزادی رسانه‌ها تأکید کرد و خواستار حل و فصل مسالمت آمیز بحران و احترام حقوق بشر شد.» معنای این واژگان در واقع حمایت از معترضان و درخواست برای تن دادن به خواسته‌های آنها از سوی دولت قزاقستان است.

■ **ادعای غربی‌ها**

رسانه‌های غربی مدعی هستند دلیل اصلی ناآرامی‌ها و شورش گسترده در قزاقستان در واقع عوامل داخلی هستند که طی سال‌ها مورد بی توجهی قرار گرفته‌اند. سایت یورو نیوز نوشت در میان پنج جمهوری آسیای مرکزی که پس از فروپاشی شوروی استقلال یافتند، قزاقستان با اختلاف زیادی، بزرگ‌ترین و ثروتمندترین آنها است. بزرگی این سرزمین به اندازه کل اروپای غربی است و دارای ذخایر عظیمی از نفت، گاز طبیعی، اورانیوم و فلزات گرانبهات است. در حالی که این ثروت عظیم به قزاقستان کمک کرده تا یک طبقه متوسط فوری و شمار قابل توجهی از سرمایه‌گذاران

منبع: القدس العربي، ۱/۹/۲۰۲۲

اگرچه در طبیعت سیاسی، هر چیزی قابل تغییر است و امکان این احتمال نیز وارد خواهد بود اما احتمال اینکه حزب حاکم این خواسته را نپذیرد، بیشتر است چراکه اولاً احزاب مخالف سازوکارهای قانونی لازم را در اختیار ندارند که برگزاری انتخابات زودهنگام را به دولت تحمیل کنند و اغلب کرسی‌های پارلمان را در اختیار ندارند. احزاب مخالف کمتر از ۲۵۰ نماینده در پارلمان ترکیه دارند، در حالی که این تصمیم (برگزاری انتخابات پیش از موعد) به موافقت ۳۶۰ نماینده نیاز دارد.

نکنه دیگر نظرسنجی‌های جدیدی است که به تازگی انجام شده، طی آن، محبوبیت حزب عدالت و توسعه افزایش یافته و به بیش از ۳۹ درصد رسیده است. این در حالی است که حزب مخالف جمهوری، تنها به ۲۴ درصد رسیده و حزب جنبش قومیت‌گرا نیز حدود

برون‌رفت از مشکلات کنونی خواهد پذیرفت؟

انتخابات زودهنگام است؟

واقعیت این است احزاب ترکیه برای این کار آمادگی کافی ندارند چراکه از منظر ایدئولوژی و اندیشه سیاسی با یکدیگر اختلافات بسیار دارند و به توافق رسیدن احزاب قومیت‌گرا، اسلام‌گرا و لائیک در ترکیه سخت و دشوار به نظر می‌رسد. آنچه روشن است این که احزاب مخالف با عنوان کردن انتخابات زودهنگام در تلاشند از محبوبیت اردوغان و نظام ترکیه بکاهند و از این رو دائم مسائل اقتصادی ترکیه، تورم، بالا رفتن قیمت‌ها و دیگر مشکلات اقتصادی را طرح می‌کنند

بلکه بتوانند از اقبال مردم به حزب حاکم در انتخابات سال آینده بکاهند و به تغییر نظام کنونی این کشور اقدام کنند.

ولی آیا نظام ترکیه این انتخابات زودهنگام را برای

برون‌رفت از مشکلات کنونی خواهد پذیرفت؟